

ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΗΧΗΤΗΡΙΟΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ
ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ

+ Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΡΟΣ ΟΛΟ ΤΟ ΠΛΗΡΩΜΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,
ΧΑΡΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΩΤΗΡΑ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟ ΜΑΣ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟ,
ΑΠΟ ΕΜΑΣ ΔΕ ΕΥΧΗ, ΕΥΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΤΧΩΡΗΣΗ

* * *

Τιμιώτατοι ἄδελφοὶ Ἱεράρχες καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ εὐλογημένα,

Μὲ τὴν εὐδοκία καὶ τὴ χάρη τοῦ ἀγαθοδότου Θεοῦ, εἰσερχόμεστε καὶ πάλι στὴν Ἁγία καὶ Μεγάλη Τεσσαρακοστή, τὴν εὐλογημένη περίοδο νηστείας καὶ μετανοίας, πνευματικῆς ἐγρηγόρησης καὶ συμπόρευσης μὲ τὸν Κύριο πὸν ἔρχεται πρὸς τὸ ἐκούσιο πάθος, γιὰ νὰ φθάσουμε νὰ προσκυνήσουμε τὴν λαμπροφόρο Αὐτοῦ Ἀνάστασι καὶ νὰ ἀξιοθοῦμε μὲ αὐτὴ καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τὰ ἐπίγεια νὰ «διαβοῦμε» σὲ ἐκεῖνα «ποῦ ὀφθαλμὸς δὲν εἶδε καὶ αὐτὶ δὲν ἄκουσε καὶ ἀνθρώπινο μυαλὸ δὲν φαντάστηκε ποτέ» (Α΄ Κορ. β΄, 9).

Στὴν ἀρχαία Εκκλησία, ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Τεσσαρακοστή ἦταν περίοδος προετοιμασίας τῶν κατηχουμένων γιὰ τὸ βάπτισμα, τὸ ὁποῖον τελοῦνταν κατὰ τὴν Θεία Λειτουργία τῆς Ἀναστάσεως. Τὴν ἀναφορὰ πρὸς τὸ βάπτισμα διασώζει καὶ ἡ θεώρηση καὶ ἡ βίωσι τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ὡς κατ' ἐξοχὴν καιροῦ μετανοίας, ἡ ὁποία χαρακτηρίζεται ὡς «ἀνάκλησις βαπτίσματος» καὶ ὡς «δεύτερον βάπτισμα», ὡς «συνθήκη πρὸς Θεὸν δευτέρου βίου», ἀναβίωσι δηλαδὴ τῶν δωρεῶν τοῦ βαπτίσματος καὶ ὑπόσχεσι πρὸς τὸν Θεὸ γιὰ ἔναρξι νέας πορείας ζωῆς. Οἱ ἀκολουθίες καὶ ἡ ὑμνολογία τῆς περιόδου συνδέουν αὐτὸν τὸν πνευματικὸ ἀγῶνα τῶν πιστῶν μὲ τὴν προσδοκία τοῦ Πάσχα τοῦ Κυρίου, διὰ τῆς ὁποίας ἡ τεσσαρακονθήμερη νηστεία ἀναδίδει εὐωδία πασχαλινῆς χαρᾶς.

Ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Τεσσαρακοστή εἶναι εὐκαιρία συνειδητοποιήσεως τοῦ βάθους καὶ τοῦ πλούτου τῆς πίστεώς μας ὡς «προσωπικῆς συναντήσεως μὲ τὸν Χριστό». Ὁρθᾶ τονίζεται ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς «εἶναι στὸ ἔπακρο προσωπικός», χωρὶς αὐτὸ νὰ σημαίνει ὅτι εἶναι «ἀτομοκεντρικός». Οἱ πιστοὶ «συναντοῦν, ἀναγνωρίζουν καὶ ἀγαποῦν τὸν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸ Χριστό», ὁ ὁποῖος «πρῶτος καὶ μόνος ἔδειξε τὸν ἀληθινὸ καὶ τέλειο ἄνθρωπο» (Νικόλαος Καβάσιλας). Ἐκεῖνος καλεῖ στὴ σωτηρία ὅλους μᾶς καὶ τὸν κάθε ἄνθρωπο προσωπικά, ὥστε ἡ ἀνταπόκρισι τοῦ καθενός, πάντοτε «ριζωμένη στὴν κοινὴ πίστι», νὰ εἶναι «ταυτόχρονα μοναδική».

Θυμόμαστε τὸν ὑπέροχο λόγο τοῦ Παύλου: «Δὲν ζῶ πιά ἐγώ, ζεῖ μέσα μου ὁ Χριστός· αὐτὸ πὸν τῶρα ζῶ στὴ σάρκα μου, τὸ ζῶ μὲ τὴν πίστι τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος μὲ ἀγάπησε καὶ παρέδωσε τὸν ἑαυτό του γιὰ χάρη μου» (Γαλ. β΄, 20). Ἐδῶ τὸ «μέσα μου»

τὸ «μέ» καὶ τὸ «γιά χάρημου» δὲν λέγονται σὲ ἀντιθέση πρὸς τὸ «μέσα μας», τὸ «ἐμᾶς» καὶ τὸ «γιά χάρη μας» τῆς «κοινῆς σωτηρίας». Ὁ Ἀπόστολος τῆς ἐλευθερίας, ἄκρως εὐγνώμων γιὰ τὰ οὐράνια ἀγαθὰ τῆς ἐν Χριστῷ ἀναγεννήσεώς του, «αὐτὸ ποὺ εἶναι κοινό, τὸ κάνει δικό του», λὲς καὶ ὁ προαιώνιος Λόγος τοῦ Θεοῦ ἔγινε ἄνθρωπος, σταυρώθηκε καὶ ἀναστήθηκε ἀπὸ τοὺς νεκροὺς «προσωπικὰ γι' αὐτόν».

«Μοναδική» καὶ «βαθιὰ προσωπική» εἶναι ἡ βίωση τῆς πίστεώς μας ὡς ἐλευθερίας ποὺ μᾶς χάρισε ὁ Χριστός, ἡ ὁποία εἶναι ἐν ταυτόχρονα καὶ «οὐσιαστικὰ ἐκκλησιαστική», ἐμπειρία «κοινῆς ἐλευθερίας». Αὐτὴ ἡ τόσο ἀληθινὴ ἐν Χριστῷ ἐλευθερία ἐκφράζεται ὡς ἀγάπη καὶ ὡς ἔμπρακτη συμπαράσταση πρὸς τὸν συγκεκριμένο πλησίον, ὅπως αὐτὴ περιγράφεται στὴν παραβολὴ τοῦ «Καλοῦ Σαμαρείτου» (Λουκ. ι', 30-37) καὶ στὴν περικοπὴ τῆς τελικῆς κρίσεως (Ματθ. κε', 31-46), ἀλλὰ καὶ ὡς σεβασμὸς καὶ μέριμνα γιὰ τὴν κτίση καὶ ὡς εὐχαριστιακὴ χρῆση τῆς. Ἡ ἐν Χριστῷ ἐλευθερία ἔχει προσωπικὸ καὶ ὀλιστικὸ χαρακτήρα, ὁ ὁποῖος ἀποκαλύπτεται ἰδιαίτερος κατὰ τὴν Ἁγία καὶ Μεγάλη Τεσσαρακοστὴ στὸν τρόπο τῆς κατανοήσεως τοῦ ἀσκητισμοῦ καὶ τῆς νηστείας. Δὲν γνωρίζει ἡ χριστιανικὴ ἐλευθερία, ὡς ὑπαρκτικὴ ἀυθεντικότητα καὶ πληρότητα, σκυθρωπὸ ἀσκητισμὸ, ζωὴ χωρὶς χάρη καὶ χαρὰ, «σὰν νὰ μὴν ἦρθε ποτὲ ὁ Χριστός». Καὶ ἡ νηστεία δὲν εἶναι μόνο «ἀποχὴ ἀπὸ τρόφιμα», ἀλλ' «ἀμαρτημάτων ἀναχώρηση», ἀγώνας κατὰ τῆς φιλαυτίας, ἀγαπητικὴ ἔξοδος ἀπὸ τὸν ἑαυτό μας πρὸς τὸν ἀδελφὸ μας ποὺ βρῖσκεται στὴν ἀνάγκη, «καῦσις καρδίας ὑπὲρ πάσης τῆς κτίσεως». Ἡ ὀλιστικότητα τῆς πνευματικότητος τρέφεται ἀπὸ τὴν ἐμπειρία τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ὡς πορείας πρὸς τὸ Πάσχα καὶ ὡς πρόγευσης τῆς «ἐλευθερίας τῆς δόξας τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ (Ρωμ. η', 21).

Δεόμενοι στὸ Σωτῆρα μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, νὰ ἀξιῶσει ὅλους μας νὰ διάγουμε μὲ ἀσκησιμὸ, μὲ μετάνοια, μὲ συγχωρητικότητά, μὲ προσευχὴ καὶ μὲ ἔνθετη ἐλευθερία τὸν δόλιχο τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, κατακλείουμε μὲ τοὺς λόγους τοῦ πνευματικοῦ μας πατέρα μακαριστοῦ Μητροπολίτου Χαλκηδόνος Μελίτων, κατὰ τὴ Θεία Λειτουργία τῆς Κυριακῆς τῆς Τυρινῆς τοῦ ἔτους 1970 στὸν Μητροπολιτικὸ Ναὸ Ἀθηνῶν: «Εἰσερχόμαστε στὴν Ἁγία Τεσσαρακοστὴ καὶ στὸ βάθος μᾶς ἀναμένει τὸ ὄραμα, τὸ θαῦμα καὶ τὸ βίωμα τῆς Ἀναστάσεως, τὸ κατ' ἐξοχὴν βίωμα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἄς πορευθοῦμε πρὸς αὐτὸ τὸ ὄραμα καὶ βίωμα, ὄχι ἀσυγχώρητοι, ὄχι χωρὶς νὰ συγχωροῦμε τοὺς ἄλλους, ὄχι μὲ ἀπλῆ νηστεία ἀπὸ κρέας καὶ λάδι, ὄχι μὲ ὑποκρισία, ἀλλὰ μὲ θεϊκὴ ἐλευθερία, μὲ πνεῦμα καὶ ἀλήθεια, μὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἀλήθειας, μὲ τὴν ἀλήθεια τοῦ πνεύματος».

Ἁγία καὶ Μεγάλη Τεσσαρακοστὴ 2025
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρὸς Θεὸ εὐχέτης ὄλων σας

Νὰ ἀναγνωσθεῖ στὶς Ἐκκλησίες τῆς Κυριακῆς τῆς Τυρινῆς, 2 Μαρτίου.